

AVANTGARDEN

ØSTFRONTEN

I juli kunne nasistene triumferende melde at Sevastopol var falt. Det russiske kommunike meldte om gatekamper i byen og at situasjonen var alvorlig. Ennå et par dager holdt russerne stand.

Den russiske hovedstyrke klarte imidlertid å trekke seg tilbake til halvøya Chersones hvor det fins sterke befestninger.

Russernes heltemotige forsvar av Sevastopol er en lysende bedrift som vil bli stående i verdenshistorien. I måneder har den holdt stand, og det har kostet nasistene et større antall falne enn hele den russiske besetning i festningen.

Nasistene har meldt at storoffensiven på Østfronten endelig er begynt. Hovedangrepet er foreløpig satt i gang på fronten mellom Kursk og Charkov. Veldige mengder av soldater, materiell og fly er satt inn. Russerne har trukket seg en del tilbake, men foreløpig ser det ut til at de holder stand. Nasistene meldte 5 juli at de over en bred front var nådd fram til elva Don. Riktigheten av meldinga er tvilsom, noen bre front er det i det minste ikke tale om da de tyske styrkene er trengt sammen til en relativt smal angrepsfront. Nasistene har allerede hatt meget store tap. Bare en enkelt divisjon, den 338 infanteridivisjon som i all hast var overført fra Øst-Preussen, hadde den første dag etter ankomsten til fronten et tap på 1000 falne og ble de etterfølgende dager nesten utslettet. I et tankslag som raste ved Kursk i 72 timer mistet nasistene 119 tanks, og i et annet angrep ble hele 170 tanks tilintetgjort.

Tyske tropper gikk likeledes til angrep ved Smolensk, men er slått tilbake.

Det er ennå for tidlig å dømme om utviklinga av den tyske storoffensiv. Man må imidlertid sikkert regne med tysk framgang på enkelte frontavsnitt. Russernes taktikk går ut på å tilføye de angripende tropper så store tap som mulig, men unngå å ta noe avgjørende slag før kraften av motstandernes offensiv er ebbet ut.

Det kan være interessant å minnes nasistenes kommentarer for ett år siden. Den 2 juli inneholdt det følgende: «Det hersker fullstendig kaos blant de russiske tropper.» Den 3 juli: «Den rus-

GOEBBELS KANINER

Etter den tunge lange vinteren var det mange av oss som i sommer 1942 så slutten av krigen, og seier over våre undertrykkere.

En litt nøktern vurdering av tingene måtte nødvendigvis gi et litt mindre optimistisk syn. Naturligvis var det mulig at våre fiender kunne bli beseiret allerede denne sommer, men på den andre sida har det aldri vært klokt å undervurdere den nasistiske krigsmaskin og den har til idag ikke lidd noe avgjørende nederlag.

For nasistene er imidlertid 1942 et meget avgjørende år. De beretninger man får fra Tyskland viser et meget sterkt omslag i stemningen blant befolkningen. Det begynner å bre seg en meget farlig krigstretthet, og matsituasjonen blir stadig dårligere, og en står muligens foran ennå en nedskjæring av rasjonene. En krigsvinter til ville være en påkjenning for det tyske folk som de meget vanskelig ville bære. Derfor er det meget viktig for Hitler å få en avgjørelse i år.

Den tyske krigsledelse forsøkte å la sine tropper hvile ut i vinter for å stå sterkt ved sommerens slag. Russerne forpurret imidlertid dette.

Allikevel står den nasistiske krigsmaskin meget sterkt. Man skal ikke glemme at hele fastlandets krigsindustri og dets ressurser står til tyskernes disposisjon.

Nasistenes våpen er imidlertid ikke bare kuler og krutt, men også propaganda. Med propaganda holder de den tyske nasjon i ave, med propaganda skaper de en krigspsyke hos soldatene som får dem til å marsjere, med propaganda forsøker de å svekke og splitte motstanderens front.

Før nasistene kunne sette i gang sine store operasjoner i år manglet den stoff til en slik virkningsfull propaganda. Vinteren hadde ikke vært særlig ærerik og skapte en trykket stemning blant soldatene. Kertsj, Charkov, Volchov, Sevastepol, Tobruk, Egypt og senkingene i Atlanterhavet skapte grunnlaget for propagandaen, og ved hjelp av

siske motstand er definitivt brutt.» Den 6 juli: «Russernes tilbaketrekking er blitt til en hodekulls flukt uten mål.

Det er bra man kjenner etiketten i de tyske kommuniker.

Propagandaminister GOEBBELS
(Am. karikatur)

overdrevne og løgnaktige beretninger fra disse slag forsøkte dr. Goebbels å blase ny kraft i de tyske soldater og ny begeistring hos den tyske hjemmefronten.

Det norske folket lever like under munningen av Goebbels propaganda-kampaner. Hele den norske presse er i nasistenes sold, og de fleste er avhengig å få sine nyheter av det de kan lese i avisene.

Vi sturer litt over motgangene om dagen men så kommer Goebbels og frisker på smilet. Denne gang er det oppgavene over de tyske tap på Østfronten det første året.

Tapa er: 271 612 falne og 657 0 savnede. Herav har 88 977 falt i de 5 måneder vinterkrigen varte. De virkelige tall er sikkert det tidobbelte. Bare i vinter har de etter nøkterne oppgaver tapt minst 1,5 mill.

Finnenes propaganda er ikke langt etter: Den 22 juni offentliggjorde den finske presse flytapa for ett år: Finnene hadde skutt ned 872 sovjetfly og skadet minst 200—300 andre og tvunget 33 fly til å lande uskadt.

Selv hadde de bare tapt 31 fly. De hadde altså i virkeligheten tjent 2 fly!

Vi for vår del har jo fått aren av å lansere kannibalhistorien.

SEND AVISEN VIDERE TIL PÅLITELIGE FOLK STRAKS DU HAR LEST DEN!

DE UTENLANDSKE ARBEIDERE I TYSKLAND

Den fantastiske mobilisering av den mannlige befolkningen til hæren har bevirket at det er meget vanskelig å skaffe nødvendig arbeidskraft til krigsindustrien i Tyskland. Den beste forståelse av dette kan man finne i de tyske aviser hvor de store bedrifter dag etter dag averterer etter folk.

Men krigsindustrien må ha tilstrekkelig arbeidskraft, og for å fylle de hull som oppstår når nye tyske arbeidere kastes ut til fronten, blir stadig flere arbeidere «rekvirert» fra andre land. I et av de siste numre av «Der Deutsche Volkswirt» heter det at «arbeidsreserver fra vennligsinnet okkuperte land» må tilkalles i stadig større utstrekking for å dekke bortgangen. Innsatsen av fremmed arbeidskraft måtte naturligvis med henblikk på å «trygge statens sikkerhet» finne sted i «strenge former».

Nasistene selv oppgir antallet av utenlandske arbeidere idag til å være omlag 2 mill. Det er alt for lavt. For det første har de da ikke regnet med de 1,5 mill. krigsfanger — eksklusiv russerne — som for en stor del arbeider, og heller ikke er arbeidere fra Elsass, Lothringen, Luxemburg, Eupen, Malmédy, Böhmen-Mähren og Generalguvernementet tatt med. Disse er nemlig ikke lenger vanlige utlendinger, men hører direkte til det tyske rike. Antallet av fremmed arbeidskraft kan trygt settes til 5 mill.

De utenlandske arbeidere eller fanger behandles høyst forskjellig. Arbeiderne føres kollektivt til arbeidsplassen, der arbeidslederen hilser dem velkommen med opplysningen om at «han ikke kan love dem noen særlig bekvemmeligheter», men at de til gjengjeld kan ha gleden av å framstille krigsmateriell «for den kamp som Tyskland og dets allierte fører». Ved mottakinga er dessuten fabrikkens agitatorkorps til stede. Deres oppgave er stadig å våke over arbeidernes politiske innstilling, og til stadighet å drive nasistisk «opplysningsvirksomhet».

Dette er fra de såkalte «vennligsinnet»-stater, og til disse regnes også Frankrike og Danmark. Pollakker derimot får en helt annen behandling. De bærer på venstre side et gult merke med en violett P. Selv om de betaler 15% av sin usle lønn til sosiale avgifter, nyter de ikke noe som helst godt av det. De har ikke lov til å blande seg med den øvrige befolkning, de kan etter arbeidstid bevege seg fritt innfor et visst område, men får ikke lov å besøke kafeer, eller restauranter. Underholdningen består utelukkende av tyske Ufarevyer og sendinga av de tyske krigsmeldinger gjennom radio.

Flamlenderne behandles som vennligsinnet. En arbeider her har 35 pf. i timen, hvilket blir 16,80 mark i uka. Av disse sendes 6,30 til hjemlandet.

Utlendingene har samme rettigheter og plikter som tyskerne. De betaler de samme skatter, og får de samme avdrag på lønna. Det vil si at de blir straffet på samme måte for arbeidsforseelser. De risikerer å bli sendt til arbeidsleire og under Gestapos oppsyn lære hva det vil si å bryte den nasistiske arbeidsdisiplinen.

Tyskerne legger stor vekt på at de utenlandske arbeidere sender en del av sin lønn til hjemlandet. Det er god propaganda og medfører ingen omkostninger for tyskerne. Summene avregnes nemlig over clearing. I Danmarks tilfelle t. eks. medfører utbetaling av danske arbeideres fortjeneste bare at det danske tilgodehavende i Tyskland øker, og slik er det også med de andre land.

SVERIGES KVINNER FOR NORGE

Svenske kvinneorganisasjoner, som tilsammen har ca. 500 000 svenske kvinner som medlemmer har offentliggjort en sympatiuttalelse til de norske kvinner:

Fra lang tid tilbake har nordens kvinner vært forenet i fortrolig samarbeid. Felles kultur og felles livsopfatning har bundet oss sammen. Vårt sosiale reformarbeid har gått etter de samme linjer, og den samme humanitære ånd har preget våre konstitusjoner. Vi har bygd vårt samhold på en rettsordning som hadde respekten for individets menneskeverd og frihet som grunnlag.

Dette samarbeid er nå blitt brutt, men vår samfølelse lever like sterkt som før. Med en indignasjon som stiger dag for dag følger vi beretningene om de opprørende handlinger med hvilke man forsøker å bryte det norske folkets frihetsvilje og å knuse dets selvstyre.

For oss svenske kvinner er det en bydende plikt å gi uttrykk for det vi føler for deres tro og andelige frihet, deres rettskultur og deres hjems ukrenkelighet. Vi beundrer deres ukuelige motstand mot de krefter som vil omskape deres livsførsel, sprengte deres indre samforståelse og berøve dere muligheten å oppdra deres barn etter egen rettsopfatning og egne nedarvete idealer.

Vi er forvisset om at den dag kommer da vi i et fritt Norden igjen kan gjenoppta og utdype vårt samarbeid og stå hverandre bi under gjenoppbyggingens dager.

Stockholm i juni 1942.

Uttalelsene er underskrevet av ca. 30 forbund hvorav vi nevner enkelte:

Akademiskt Bildade Kvinnors Förening, Folkpartiets Kvinneförbund, Kvinnl. Kontoristföreningen i Sthlm., Kvinnliga Postföreningen, Kristna Kvinnors Samarbetskommitté, Sthms. Fackliga Centralorganisations Kvinnosektion, Svenska Barnmorskeförbundet, Svensk Sjuksköterskeförening, Sveriges Folkskollärainnestförbund, Sveriges Husmoderföreningars Riksförbund, Sveriges Socialdemokratiska Kvinneförbund, Vita Bandet, Yrkeskvinnors Riksförbund.

Våpenlager er oppdaget på Buelandet på Vestlandet. Man setter oppdagelsen i forbindelse med Televågsaka, idet man mener at tyskerne der fant materiale som førte til at flere viktige saker kom fram.

På Buelandet gikk tyskerne fram som i Televåg: svei av hus og deporterte befolkningen. En del av ammunisjonen var i all hast flyttet til Nordfjord, men ble tatt også her. Det har vakt stor sorg og ubygge på Vestlandet. Man har ikke forstått hvordan dette kunne komme fram som var skjedd i dybeste hemmelighet. Enten nå oppdagelsen skyldes materiale i Televåg eller folks ufor-siktighet, mener det oss alle til å passe munnen vår.

En stor tragedie hendte i samme forbindelse. En meget viktig kjemper i Stavanger advokat Lea, ble tatt. (En bror av ham var blant de fem vestlendingene som ble skutt.) Man forela ham bevismaterialet og spurte om han ville vedta. Han forlangte betenkningstid. Neste morgen fant tyske te ham død i fengslet. Han hadde på forhånd uttalt at hvis han ble tatt hadde han ikke annet å gjøre enn å velge døden frivillig. Norge har fått en helt til.

Inneariksdepartementets stort planlagte helseidsskrift som skulle oppta i seg alle eksisterende helseblad, kommer neppe til å se dagens lys. De blad som fikk ordre om å stoppe (bl. a. Den norske Nationalforening mot Tuberkulose) har nemlig fått beskjed fra Kulturdepartementet at de skal fortsette likevel.

150 av de redere som ikke sitter arrestert ble 15/6 innkalt til Terboven som holdt en truende tale og forlangte at de øyeblikkelig skulle hjemkalle hele den norske handelsflåte. De fikk også utdelt et skriv herom. Fristen for svar ble satt til en uke. Truslene skal ha vært meget alvorlige. Der er nedsatt en komité på fem medlemmer som skal forhandle. Hva som hittil er resultatet vet man ikke.

Alle ikke NS-forlag har 15/6 meidd seg ut av forleggerforeningen p. gr. a. de nye forordninger om forlagsvirksomhet hvor forlagene mister en hver selvbestemmelsesrett. Censuren skal ha rede på bokenes innhold, begynnelse, avslutning, lengde, forfatterens forhold etc. Utmeldelsen kom som svar. Gyl-dendal som jo har kommissær og NS-styre kunne ikke være med på aksjonen, men sekretæren Fritz von der Lippe som hittil har fungert som direktør i stedet for den fengslete Harald Grieg har sagt opp sin stilling sammen med en del andre funksjonærer. Aschehoug nedlegger all forlagsvirksomhet.

Telemark fylkessykehus er rekvirert av tyskerne med fullt materiell og sykepleiepersonale. Lægene skal forsøke å skaffe alt materiell på nytt og etablere et sykehus hvis de finner lokale. Situasjonen er temmelig håpløs og fortvilet da det fra før er alt for lite plasser på sykehus i Telemark.

Det er utbrutt flekkyfus i en leir med ukrainere ved Bodo.

Skipsreder Dagfin Paus, formann i Redningsselskapet er blitt arrestert nå nylig. Grunnen er at det merket som hvert år blir solgt til inntekt for redningssaken vanligvis har inneholdt bokstaverne N. S. S. R. (Norsk selskap til skibrednes redning). I år var de to første bokstavene N. S. skrytet, og de to siste byttet om, R. S., da foreningen blant folk bestandig betegnes som Redningsselskapet. Men en slik nyordning på eget initiativ var for mye for NS. De skynte seg derfor å sikre den farlige mannen som kunne finne på noe slikt.

Fra høsten av vil tran bli rasjonert. Spe-barn vil få 3,5 gr. tran pr. dag, vordende og diegivende mødre 4 gr. Ingen voksne vil bli tildelt tran, men de for hvem det er av betydning at de ikke blir nattblinde, vil etter søknad kunne få tildelt noe. Resten av vår store tranproduksjon tar tyskerne.

Fra Polen meldes det at friskarerørsla vokser. Lederen for de polske partisaner heter Kasimir Sokolinski. Det har fort en rekke seirrike partiskamper. Flere tyske jernbanevogner er sprengt i lufta med stort mannefall for tyskerne, dessuten bensinlagre, bilparker osv. Ellers blir det meldt at 1,1 mill. polske arbeidere og fanger nå er tvangs-sendt til Tyskland. De blir enda dårligere behandlet enn arbeiderne fra de andre krigstatte land.

Vi gjengir et brev som alle prestene i Stor-Oslo og prostene i bispedømmet, i alt 10 stk., har sendt til NS-presten Frøyland:

Av alt det som i den senere tid har rammet vår norske kirke, er det neppe noe prester og menigheter i Oslo bispedømme har følt mere pinlig og uforståelig enn at De, sokneprest Frøyland, har latt Dem utnevne av det påvarende statsstyre til biskop i Oslo bispedømme.

Da denne Deres utnevning og likeså meldingen om Deres ordinasjon nå har stått i avisene, må vi gå ut fra at det virkelig er statsstyrets og Deres egen hensikt å påtvinge prester og menigheter i bispedømmet en ny biskop på tvers av alle gjeldende kirkelige lover og orden.

Det kan umulig være ukjent for Dem at prester og menigheter i bispedømmet holder svikelig fast ved sin rettlig kalte biskop, dr. Eivind Berggrav, og at Deres villighet til å gå inn i et forhold som biskop Berggrav og rikets øvrige biskoper har måttet bryte som uforenlig troskapen mot Gud og Guds menighet, ikke av oss kan oppfattes anderledes enn som svik og fall. Fra det påvarende statsstyrets side er med dette forefått det endelige og uopprettelige brudd med kirken. Vi ser det som vår plikt på foran Deres ordinasjon å si Dem dette like ut. Vi vet at det er alvorlig å gjøre det, men vi vet også at det ville være ennå alvorligere å tie med det — og det så meget mere som det gang på gang skjer slike overgrep på kirkens område fra de statlige myndigheter, og slike henvendelser til presteskaper og menighetene fra Kirkedepartementet som tydelig viser at man på denne side enten ikke kan eller vil forstå hvor dypt alvorlig vi på vår side oppfatter og føler den kirkelige situasjon idag.

De er, sokneprest Frøyland, ikke rettelig kalt og vil ikke bli rettelig ordinert. Derfor må De også bli en ensam mann. Hvor De kommer og hvor De søker å gjøre en biskops store og ansvarfulle gjerning, vil en dyp skygge følge Dem. En rosende uttalelse om Dem av Deres biskop, dr. Eivind Berggrav, var gjengitt i avisene i forbindelse med et intervju med Dem like etter Deres utnevning. Denne ros har De nå selv gjort til skamme, og den vil følge Dem.

Vi har sendt Dem dette brev i oppriktig sorg. Vi kan ikke huse Dem velkommen på Deres ordinasjonsdag. Vi ser Dem på den dag ta det endelige farvel med oss.

Oslo, den 24 juni 1942.

På Nøtterøy forsøkte NS seg nylig med ungdomstjenesten. En del barn til fedre som er i England og som derfor ikke turde demonstrere, møtte opp de to første gangene, men siden møtte ingen. Det ble ikke gjort mer her, men i Tønsberg tok NS hardere i. Da det også her møtte bare en liten prosent forlangte «fylkesføreren» at politimesteren i Tønsberg skulle hente barna med makt. Politimesteren, som forøvrig var medlem av NS, fikk imidlertid betenkeligheter og nektet. Fylkesføreren tilkalt statspoliti fra Oslo og arresterte tre fedre og truet med å sende barna på Bastøy. Det siste er imidlertid ikke skjedd. Politimesteren og dennes fullmektig fikk med dette nok av NS og meldte seg ut.

Lagestanden har ikke vært videre i rampe-lyset nå i vår. Dette skyldes først og fremst den sterke og klare holdning lægene inntok sommeren 1941 i både Gjessingsaka og da de fleste læger meldte seg ut av lægeföreningen etter at denne fikk avsatt sitt styre, fengslet sin generalsekretær og der ble innsett en kommissær. Dertil har lægene helt systematisk blokert de lægestillinger hvor den best kvalifiserte ikke fikk stillingen fordi han ikke var politisk ønskelig. Den ene utdannelsesstilling etter den andre ble stående tom på sykehusene, og myndighetene kom til slutt i den kaotiske tvangssituasjon at de måtte forby læger å reise fra stillinger når ansettelsestida var omme, og læger som fikk nye stillinger ble forbudt å ta disse når de måtte forlate en annen offentlig stilling. Dette forbud var naturligvis et fullgyldig uttrykk for at NS hadde rotet seg inn i ei floke som de ikke var i stand til å komme ut av.

Forrederen, overlage Christensen har selv i en artikkel i «Tidsskriftet for Den norske Lægeförening» (nr. 11, 1942) gitt den beste oversikt over stillingen. Der heter det bl.a.:

«I tida etter 17 juni meldte en stor majoritet av foreningens medlemmer seg ut. De aller fleste utmeldelser kom i tida like etter 1 juni ifjor, men også i år har det vært en rekke utmeldelser.

På grunn av det reduserte medlemstall har byråets arbeid med vikaransettelser, opplysninger til stillingsøkende etc. vært meget begrenset. På den andre sida har samarbeidet med myndighetene ved lægeansettelser vært meget intimt.

Siden juni 1941 har forbundets tidsskrift vært systematisk boykottet. Redaksjonen har ikke mottatt et eneste manuskript av læger som har meldt seg ut.»

Christensen nevner videre at da man forlangte at stoff skulle utleveres fra tidsskriftet «Den praktiserende læge», ble også dette tidsskrift boykottet og måtte innstille. Det samme skjedde da de ville hente stoff fra «Nordisk Medisin».

Den 26 mars kom lov om læger og tannlægers sivile tjenesteplikt. Etter denne skal lægeforbundet utarbeide en liste over de læger som skal forordnes til de forskjellige stillinger i arbeidstjenesten, på de tyske anlegg osv. som hittil har vært blokert av lægene. Denne forordning skapte en litt vanskelig situasjon for lægene. De tok her det standpunkt at de måtte bøye seg. Dette skyldtes først og fremst hensynet til befolkningen som jo ikke kan for at de blir utkommandert til arbeid.

Spørsmålet har imidlertid en annen side. Lægeforbundet som er nasifisert foretar selv sagt ikke noen saklig utplukking til disse arbeider, men foretar et rødt politisk utvalg. Det vil i første rekke ramme de av lægene som har vært lengst framme i fronten, og kommet i direkte konflikt med quislingene.

NASIFORETAGENDE

MÅ IKKE BESØKES
AV BRA NORDMENN!

Standpunktet innebærer også at det overlates til den enkelte læge hver for seg å avgjøre om han vil ta stillingen han blir kommandert til, eller han vil nekte og måtte gå i fengsel. Og han må alene bedømme om et slikt skritt er nødvendig ut fra plikten mot fedrelandet, eller han bør ta stillingen av hensyn til befolkningen i øyeblikket. De litt svakere sjeler har ikke her hjelp fra den kraft som en enstemmig front vil si.

Lægeforbundet har sendt ut et skjema til lægene, i den hensikt å kunne praktisere den nye «lægelov» «hensynsfullt». Innenriksdepartementet sendte samtidig ut et liknende spørreskjema. Man skulle gjøre regnskap for rase og slekt, jøder i slekta, politiske interesser språkduelighet, medlem av hemmelige foreninger osv. Det var en del uenighet om besvarelsen av disse skjemaene. Den alminnelige oppfatning blant lægene var at Innenriksdepartementets skjema ikke i noe fall skulle besvares. Derimot mente enkelte at Lægeforbundets var holdt mere saklig og at man kunne unngå enkelte tilfældigheter ved å svare på det. Andre igjen mente at man ikke kunne besvare skjema fra et lægeforbund man ellers hadde boykottet, og at det var dumt å tro at man kanskje kunne oppnå en sakligere behandling ved at skjemaene forelå besvart.

Det siste standpunkt står kanskje i best samforståelse med det standpunkt lægene for har tatt: Med NS-myndighetene samarbeider vi ikke mer enn det som er strengt nødvendig for helseforholdene, og selv da med en bestemt fedrelandssinnetholdning.

Å appellere til NS-myndighetene for å unngå individuelle plager er dårlig politikk.

Historien med skjemaene er i og for seg betydningsløs. Vi vet at lægene vil reagere entydig hvis forordningen om den sivile tjenesteplikt blir åpenbart politisk misbrukt. Tidspunktet for aksjonen kommer da, og ikke nå, og vi vet at lægene vil samle all sin styrke og offervilje, slik de hittil har vist det tydelig.

Følgende læger sitter f. t. fengslet: C. Astrup, J. H. Berner, W. Becker, Harald Børgersen, A. Daae, Jens Dedichen, Steen Floerli, O. Fossen, M. Frås, A. Halvorsen, Ingv. Hansen, H. Huietfeldt, Anton Johnsen, H. Rosenlund, A. Røed, H. K. Sandberg, K. E. Schreiner, O. Solem, O. W. Svendsen, E. Thuss-Evensen, C. Wischmann, Øvrelid. (Muligens er det ennå et par stykker som vi ikke kjenner.) Av disse er noen sendt til Tyskland.

I midten av juni ble en dristig rømming gjennomført i Kr.sand. En ingeniør var blitt arrestert. I fengslet fikk han blindtarmbetennelse og ble lagt på sykehuset. Da han den 7 dagen begynte å gå oppe igjen, ble konstablen som satt vakt over ham kalt til telefonen for å snakke med politimesteren. Samtalen varte meget lang tid, men til slutt fikk konstablen beskjed om at «Nå kan De gå opp til fangen Deres igjen». Men da konstablen kom tilbake til sykesengen var ingeniøren vekk.

Det er siden blitt konstatert at han hoppet ut av sykehusvinduet. Nedenfor hadde det stått en tysk bil med to tyske offiserer som hadde tatt ham med seg. Bilen ble senere funnet på brygga hvor de tyske offiserers turbot lå fortøyd. Ingeniørens kone og barn var også vekk.

Det ble et kollofalt oppstyr i Kr.sand. Alle bilister ble stoppet og veiene ble avsperrert.

Motgangen i Egypt har vakt sterk uro i England, men på den andre sida har det ført til å konsentrere hele nasjonens styrke om den ene oppgave: å samle alle krefter for å vinne krigen.

I Underhuset har det vært en lengre diskusjon om årsakene til motgangen i Egypt. Det var også satt fram mistillitsvotum til regjeringa og den høyere militære ledelsen. Mistillitsvotumet ble imidlertid nedstemt med 475 mot 25 stemmer.

Churchill holdt en lengre tale. Han sa at selv om stillingen i Egypt var alvorlig, hadde de alliertes stilling siden krigens begynnelse bedret seg betraktelig. Stillingen i Middelhavet er for øyeblikket vanskelig og det er ikke idag mulig for meg å gi noen redegjørelse for stillingen, men ett er sikkert: kampene er ennå ikke slutt. Han hadde heller ikke høve til å gi noen opplysninger om de forsterkninger som er kommet eller de som er underveis, bortsett fra at de er betydelige. Churchill omtalte videre det heltemotige forsvaret av Malta. En stund hadde Malta bare et forsvar av et par dusin jagerfly, men idag har den en flystyrke som er mange ganger større og meget sterk.

Churchill frambevde videre at trass i nederlaget i Libya og de økte tonnasetap i Atlanterhavet er allikevel stillingen gunstigere nå enn ved årsskiftet. Det er mange som tror på fred i 1942. Til dem kan jeg si, sa premierministeren, at jeg aldri har hatt den oppfatning at krigen blir kortvarig. Jeg tror heller det vil bli en lang krig.

Han kom videre inn på USAs betydning. I år har Statene bygd 4 ganger så mye tonnasje som England, neste år vil de bygge 8-10 ganger så mye. Til slutt nevnte han forbedringene i stillingen i det fjerne Østen, og uttalte at balansen i skipsfarten i Stillehavet er avgjort gatt i de alliertes favor. Dette skyldes den amerikanske marines og det amerikanske flyvåpens innsats.

Tyskerne har nå fått smaken også på hvalkjøtt. 3 fullastete jernbanevogner som forleden kom til Oslo ble beslaglagt.

FISKENÆRINGA

Vårt handelsdepartement i London har opprettet 2 komiteer for å forberede opphjelpen av vår fisker næring etter krigen. Vi husker vanskene for fiskerbefolkningen etter forrige krig trass i at man da i løpet av krigen hadde fått fornyet og modernisert en stor del av flåten. Sammenlikner vi med idag så forstår vi hvor langt større vanskene blir denne gangen.

Under kampene i Norge gikk en del av flåten tapt, tyskerne har rekvirert over 500 av de beste farkostene og et stort antall har frivillig dradd fra landet for å hjelpe våre frie styrker. Redskapen er for mange alt nå temmelig utslitt og fornying er det ikke tale om.

Vår fiskeforedlingsindustri har foreløpig ikke lidd så stor materiell skade selv om det på fiskefilefabrikkene er installert tysk maskineri som er lite tidsmessig. For øyeblikket arbeider imidlertid fabrikkene omtrent utelukkende for tyskerne og er for en stor del overtatt av tyske selskaper. Den saka er imidlertid enkel å løse etter krigen idet alle tyske interessene da automatisk skal kobles ut.

Trass i alle vanskene idag med dårlig redskap og lite olje, går en meget stor del av flåten ut. Dels er det direkte trusler fra tys-

SLAGET OM EGYP

Etter at kampene i Libya i første omgang tilsynelatende gikk i britenes favor, har det siden lyktes aksetroppene å gjennomføre en rekke vellykkede aksjoner.

Det er neppe tvil om at det i dette tilfelle har vært aksetroppenes militære taktikk som har gjort utslaget. Beaverbrook uttalte i Underhuset at briterne minst hadde hatt like mange tanks som tyskerne og italienerne og at heller ikke Englands forsyninger til Sovjetunionen hadde hatt noe å si for forsendelsene til Libya. Imidlertid er det mulig at aksetroppenes materiell har vært bedre egnet til orkenkrigen.

Det som er skjedd nede i Egypt er bare en fortsettelse av en gammel historie. Nasis tenes taktikk har igjen gått ut på å kaste hele sin styrke inn med en gang, uten hensyn til tap av menneskeliv eller troppenes tilstand. På den måten ble Tobruk tatt. Med en nesten vanvittig brutalitet ble italienerne og tyskerne tvunget gjennom de sterke befestningsverker. Men de klarte det, og ved den hurtige seir ble tapene relativt mindre enn en skrittvis erobring ville ha kostet.

Tyskernes metode i Egypt har hele tida vært å kaste inn hele sin styrke. Et nederlag for dem ville ha vært overordentlig farlig, da de sannsynligvis neppe har noen reserve i bakhanda. De britiske tropper blir på sin side satt inn med atskillig større forsiktighet, og det ville sikkert være utenkelig for den britiske ledelsen i Egypt ikke bestandig å ha ganske store reserver i bakhanda. På den måten har sannsynligvis briterne, selv om de i sum var like sterke som motstanderen, sikkert vært underlegen i antall i selve den forreste frontlinje.

Tyskernes dristige taktikk har gitt dem en rekke seire, men de har ikke klart å knuse briternes armé. Det er vel neppe sannsynlig at aksetroppene vil klare å rykke mye lenger fram i denne omgang. Hva som skjer siden vet man ikke, men det kan tenkes at Rommel denne gang har tatt litt for store sjangser.

De siste meldinger går ut på at framrykkinga er stanset. Den britiske 8 armé har også gatt til kraftige motangrep og på enkelte punkter drevet aksemaktene tilbake.

kerne som får fiskerne til å fortsette fangsten, dels er det nødvendigheten av å skaffe noen kontanter og dels er det dessverre enkelte som spekulerer i gunstige arrangementer med tyske oppkjøpere og deres stråmenn. Den norske befolkningen får imidlertid ikke stort av det som fiskes. Av fetsilda høsten 1941 gikk således mer enn 80 % av fangsten til Tyskland. Laksen går til røyking for eksport og nå ettersom makrellen blir feitere går den samme veien på is. Kort sagt, alt som heter feit fisk skal tyskerne ha, noe av den magre fisken blir levnet den norske befolkningen. Som surrogat for røykelaks får vi t. eks. mager, røyket og farget sei.

Den ene av departementets komiteer i London arbeider med planene for fornyelse av båter og redskap og alle spørsmål som har med drift og foredling å gjøre, mens den andre arbeider med alle nødvendige overenskomster med andre stater om forsyninger av det fisker næringen trenger og ordner med avtaler for eksporten. Dessuten har den til oppgave sammen med interesserte fra de andre statene å drøfte og fastlegge bestemmelser for de forskjellige fiskerfeltene. Handelsdepartementets komiteer er et ledd i arbeidet for å få virkelig internasjonal planlegging av næringslivet etter krigen.

DET FJERNE ØSTEN

Det har ikke funnet sted noen særlig viktige begivenheter i det fjerne Østen siden de to store sjøslaga ved Korallhavet og ved Midwayøyene. (I det siste er det siden meldt at hele 4 japanske hangarflytoyer ble senket og at japanerne i alt hadde et tap på mindre 15 000 mann.) Heller ikke i Kina har det lyktes japanerne å trenge seg videre fram. Dette gjelder såvel stillingen i Burma som i selve Kina.

I den siste tida er det imidlertid skjedd ganske viktige omgrupperinger av de japanske styrker. Det er mulig Japan har latt seg overtale av Berlin til å støtte aksene mer direkte, og dette kan bare skje gjennom et angrep på Sovjetunionen. Det er også i de siste meldt om kraftige japanske troppekonsentrasjoner langs den sibirske grensen.

«Politimesteren» i Sarpsborg har ilagt en forretningsmann 5000 kr. i mulkt for «fornærmende uttalelser om NS». I saken anledning har han gitt et lengre intervju i pressen, hvorav vi gjengir siste avsnitt, hentet fra Sarpen 13 juni. Kommentarer forøvrig er overflødig.

I skjerpene retning er det imidlertid flere omstendigheter å anføre. Av disse nevner jeg at mannen, som har et pent hjem, ikke har innbudt tyske soldater til seg som gjester. Man må selvsagt ikke glemme, at den tyske soldat, der forsvarer vårt fedreland mot en ruinerende invasjon av asiater og Europafientlige englendere, etter mitt syn har et berettiget moralsk krav på å få adgang til vanke i de norske hjem som de beskytter. Når forretningsmannen altså har forholdt seg kjølighet overfor den tyske soldat er det følgende grunn til å se på ham med mistanke og skjerpede blikk. I betraktning av at han ikke er NS-mann, må han selvsagt mistenkes for å kunne nære statsfientlige interesser. Under enhver omstendighet tyder hans manglende interesse for den tyske soldat og den faldholdsvise kjølighet overfor NS på en lidgyldighet overfor fedrelandets interesser, som ikke kan være av det gode.

Til slutt vil jeg, i tilknytning til nærværende sak nevne — uttaler politimester Holtskog at det dessverre hender, at NS-folk blir satt for større og mindre krenkelser, som ikke kommer til politiets kunnskap og som det av den grunn ikke blir grepet inn overfor. Dette forhold må det nå være slutt på. Det er sikkert ikke Førerens mening, at de skjerpene hans sak skal finne seg i allehånde krenkelser fra unasjonale elementer, selv om disse befinner seg høyt oppe på den såkalt sosiale rangstige. Jeg har aldri hørt Føreren uttale, at NS-fiender med god økonomi skulle beskyttes for å ture fram i sin ondske. Tvert om: Rikdom forplikter. NS er i sterk nok til å kunne binde an med hvem som helst fiende av staten og er ingen grunn til å utsette til morgendagens kamp som vi kan ta opp og seire idag.

Kirkedepartementet har forsøkt å få Kristent Samråd, en organisasjon som ble opprettet høsten 1940, til å mekle i kirkekonflikten, men har fått et avvisende svar.

Meklingsforslaget var utarbeidd av nå biskopen Kvasnes i Stavanger. Meningen var at biskop Berggrav skulle tildeles et professorat i teologi ved Universitetet, at biskop Maroni skulle gis avskjed i nåde fordi han var falt for aldersgrensen, og at biskop Fleischer, Hille, Krohn Hansen og Stages skulle gjeninntas i sine embeter. Dessuten skulle de fengslete prester slippe ut.